

Dosarul nr.3ra-470/2019

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (S. Pleșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

12 iunie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea Municipală „Servcom Căinări” împotriva Serviciul Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 21 decembrie 2017 întreprinderea Municipală „Servcom Căinări” (în continuare ÎM „Servcom Căinări”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea deciziei nr. 247 din 16 noiembrie 2017 pe marginea contestației împotriva deciziei nr.317/1058 din 22 septembrie 2017.

În motivarea acțiunii a indicat că în perioada 24 iulie 2017 – 28 iulie 2017 inspectorul principal Tatiana Opinca și inspectorul superior Natalia Josan a Direcției Generale Administrare Fiscală Centru, au efectuat un control operativ la fața locului în cadrul ÎM „Servcom Căinări” în temeiul deciziei de inițiere a controlului fiscal nr.1045 din 24 iulie 2017, urmare a căruia a fost întocmit actul de control fiscal nr. 5-680140 din data de 28 iulie 2017 și aplicată amendă în valoare de 500 314 de lei.

La 10 august 2017 a fost depus dezacordul împotriva actului nominalizat, care a fost examinat de către Direcția control fiscal post operațional nr. 2 a Direcției Generale Administrare Fiscală Centru, care a menținut actul prin decizia sa nr.317/1058 din 22 septembrie 2017 asupra cazului de încălcare legislativă.

La 20 octombrie 2017 împotriva deciziei nr.317/1058 din 22 septembrie 2017, asupra cazului de încălcare a legislației a Direcției control fiscal post operațional nr.2 a Direcției generale administrare fiscală Centru a fost depusă contestație la Serviciul Fiscal de Stat, care prin decizia nr.247 din 16 noiembrie 2017 a menținut decizia instituției ierarhic inferioare, considerând contestația neîntemeiată.

Consideră reclamantul că, decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 247 din 16 noiembrie 2017 pe marginea contestației împotriva Deciziei nr.317/1058 din 22 septembrie 2017 emise de către Direcția Generală Administrare Fiscală Centru este neîntemeiată ilegală.

Astfel, invocă reclamantul că, prin art. V din Legea nr. 37 din 17 aprilie 2015 pentru modificarea completarea unor acte legislative, a fost completat art. 8 alin. (1) lit. d) Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere activității de întreprinzător și în lista activităților supuse licențierii a fost introdusă furnizarea serviciului public de alimentare cu și/sau de canalizare cu obligația Agenției Naționale pentru Reglementare Energetică (în continuare ANRE) de a elibera licență.

În luna februarie 2017, reprezentantul reclamantului s-a deplasat la sediul ANRE cu tot pachetul de acte necesare în acest sens. Cu toate că în opinia reclamantului, setul de acte era complet și nu necesita careva suplimente adăugiri, angajatul ANRE, responsabil de recepția documentelor, a solicitat complementarea acestuia cu prezentarea descifrării rețelelor de apeduct și canalizare cu indicarea întinderii acestora.

Invocă reclamanta că, în urma unui control riguros a documentelor deținute de ÎM „Servcom Căinari”, în arhiva acesteia nu s-a depistat existența astfel de document. Menționează reclamantul că, rețeaua de apeduct și de canalizare în orașul Căinari a fost construită și dată în exploatare în perioada anilor 1960. Astfel, există posibilitate că aceste acte s-au pierdut în timp. Ținând cont de faptul că obiectele sistemului de aprovizionare cu apă și sanitație sunt proprietate publică a unității administrativ teritoriale Căinari, la 13 iunie 2017 ÎM „Servcom Căinari” s-a adresat cu o cerere primăriei din localitate prin care solicitat prezentarea setului de acte necesar licențierii, dar a fost obținut răspuns negativ. Totodată, au fost întreprinse demersuri de eliberare a informației către Arhiva Națională a Republicii Moldova și Consiliul raional Căușeni, Serviciul Arhivă.

Astfel, susține reclamantul că, motivele expuse au dus la faptul că la momentul efectuării controlului de către Direcția Generală Administrare Fiscală Centru, ÎM „Servcom Căinari” nu dispunea de licența necesară și a fost sancționat prin aplicarea unei amenzi în valoare de 500 314 de lei. Suma amenzii reprezintă totalitatea banilor încasați de către întreprindere pentru serviciul prestat pentru perioadă de un an de zile și nu suma venitului brut, după cum au calificat funcționarii fiscali.

Consideră reclamantul ca inadmisibilă situația în care Serviciul Fiscal Stat califică întreprinderea municipală ca un agent economic care își desfășoară activitatea în scopul obținerii venitului, nepercepând că ÎM „Servcom Căinari” prestează un serviciu de interes public, competență proprie a autorității publice locale delegat întreprinderii.

Totodată invocă reclamantul că, în examinarea contestațiilor de către organele fiscale, s-a efectuat în mod unilateral, fără să fie luate în considerare aspectele problemei, iar ultimele a fost văzute doar din punct de vedere îngust al legislației în vigoare. În realitate problema urmează a fi examinată sensu lato pentru a înțelege amploarea, impactul și consecințele acțiunilor Serviciului Fiscal de Stat și a subdiviziunilor acestuia.

Menționează reclamantul că, întreprinderea a fost înființată pe 15 iulie 2016, primul control a avut loc în luna aprilie 2017, iar în urma controlului din iulie

2017, contrar prevederilor art.4 alin. (10) Legea privind controlul de stat al activității de întreprinzător nr.131 din 08 iunie 2012 a fost aplicată amenda.

Solicită ÎM „Servcom Căinari” admiterea acțiunii, anularea Deciziei nr. 247 din 16 noiembrie 2017 pe marginea contestației împotriva Deciziei nr.317/1058 din 22 septembrie 2017 emise de către Direcția Generală Administrare Fiscală Centru.

Prin hotărârea din 13 august 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Servcom Căinari” și s-a anulat decizia nr.317/1058 din 22 septembrie 2017 emisă de Direcția Generală Administrarea Fiscală Centru privind aplicarea în privința ÎM „Servcom Căinari” a sancțiunii cu amendă în mărime de 500 314 de lei, în temeiul art. 10 alin. (4) din Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi și decizia nr. 247 din 16 noiembrie 2017 emisă de Serviciul Fiscal de Stat privind respingerea contestației depuse de ÎM „Servcom Căinari” împotriva deciziei nr.317/1058 din 22 septembrie 2017.

Prin decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat ca fiind neîntemeiat, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 13 august 2018, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către ÎM „Servcom Căinari” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ.

Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a menționat că, concluzia primei instanțe este justă, având la bază un cumul de dovezi administrate, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea cauzei au fost constatate și elucidate pe deplin, legea materială fiind aplicată corect, iar cererea de apel este una neîntemeiată și pasibilă de respingere.

La 21 februarie 2019 Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru a declarat recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii

În motivarea recursului, recurentul a indicat că nu este de acord cu decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 13 august 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, pronunțând o nouă hotărâre, prin care acțiunea ÎM „Servcom Căinari” să fie respinsă ca fiind nefondată.

A susținut că aplicabilitatea Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 30 ianuarie 2018, nu pot avea impact retroactiv asupra circumstanțelor deja consumate cum ar fi aplicarea legii în spațiu și timp valabilă la data aplicării ei soldată cu emiterea unui act administrativ menit a aplica prevederea legală.

A menționat că la momentul aplicării sancțiunii în temeiul art. 10 alin. (4) al Legii nr.845-XII din 03 ianuarie 1992, aceasta era în vigoare și avea statut de normă juridică aplicabilă, or, nu pot fi declarate ilegale toate deciziile organelor competente ce au aplicat această normă de la momentul intrării în vigoare a acesteia și până la 30 ianuarie 2018.

A specificat că atât instanța de fond cât și cea de apel au evitat a indica care temei din rândul celor prevăzute la art.26 al Legii contenciosului administrativ, a

după la nulitatea actului administrativ contestat, precum și nu au determinat care a fost abuzul sau excesul Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru la emiterea acestuia sau care a fost dreptul încălcat.

Conchide că prin prisma temeiurilor de nulitate a actului administrativ, este cert că instanța de fond și de apel, eronat au anulat actul administrativ decizia din 22 septembrie 2017 asupra cazului de încălcare a legislației și decizia din 16 noiembrie 2017 emisă pe marginea contestației, examinând legalitatea acestora prin prisma unor evenimente parvenite ulterior.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. art. 432 alin. (1), 432 alin. (2) lit. a), b) Cod de procedură civilă.

Prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, Completul va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 18 decembrie 2018 (f.d. 118), iar la materialele cauzei fiind lipsă avizul de recepționare a scrisorii.

Astfel, în circumstanțele menționate, recursul declarat Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru la 21 februarie 2019, a fost depus în termenul stabilit la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 06 martie 2019 în adresa intimatului a fost expediată copia recursului declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 16 aprilie 2019 intimatul a depus referință pe marginea recursului declarat, prin care solicită respingerea recursului lui ÎM „Servcom Căinari” și menținerea deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, și a hotărârii din 13 august 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Centru.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Iurie Bejenaru

Victor Burduh